

Eva Turnová

Basa je krásnej, uzemňujúci nástroj

TEXT VLADIMÍR DRÁPAL, FOTO ARCHIV ČASOPISU MARIANNE, IVETA KOPICOVÁ, VÁCLAV ZÁHORSKÝ A ARCHIV E. TURNOVÉ

Eva Turnová je veřejnosti asi nejvíce známa jako bývalá baskytaristka a zpěvačka skupin DG 307 a The Plastic People of the Universe; nyní má vlastní soubor Eternity. Eva je ovšem ženou mnoha profesí a mimo hudební dráhu také maluje, překládá, a od roku 2011 se na stránkách týdeníků objevují její sloupky **TURNOVÝ HÁJ**. Ty pak každoročně vycházejí v „sebraných spisech“ pod stejným názvem. Doposud vyšlo pět dílů a na jaro se chystá vydání šestého.

Propracovaná pointa, jemný humor, jímž jsou její sloupky protkány, a skvostné zacházení s českým jazykem z Evy Turnové dělají víc než jen pouhou glosátorku přítomnosti. Jak napsal Martin Machovec v revue Babylon: „Sloupky Evy Turnové jsou vlastně jakési minipovídky, hořkohumorné glosy k současnosti, texty nabitě nejen ironií, ale hlavně sebeironií, texty nesmírně hutné. Svět Evy Turnové je svět náš, je to ovšem svět nahlížený jejíma očima, očima ženy žijící dnes v Česku, je to tedy také její vlastní universum. Právě tam, kde současné české autorky dokáží být sebeironické, sarkastické, tam, kde jejich psaní si uchovává svoji ženskost, aniž by se omezovalo na pár ohraňovaných emocionálních témat, přispívají k české literatuře dílem velmi výrazným. A to Eva Turnová zvládá skvěle.“ Nedávno jí u vydavatelství Guerilla Records vyšla audiokniha s autorským čtením.

Etablovala ses jako hudebnice, měla jsi kromě domácí kapely i svoje projekty, a přesto ses s vervou pustila do psaní. Bylo to najednou, a nebo to v tobě „zrálo“?

Mě vždycky bavilo hrát si se slovy. Na tábořích jsem radši vyhrávala literární soutěže, aby mě pak neotravovali s bobříkem odvahy nebo mlčení. Celkem brzy jsem se uzavírala do světa četby a svých představ, kde hrál velkou roli humor a odlehčený pohled na dění kolem, což mi přinášelo pocit vnitřní svobody a uchránilo mě od mnoha traumat. Takže jsem si pak intuitivně vybírala prostředí, kde tohle fungovalo, což třeba kapelu Plastic People hodně charakterizovalo, bylo to jako přijít domů. Spousta lidí má za to, že

komunikace v undergroundu byla postavená na vulgarismech, ale v Plasticích naopak panovaly jemnost, vtíp a nadhled. Aspoň prvních deset let.

Ale ty jsi nehrála jen s Plastiky. Neměně podstatnou kapelou pro český underground byli DG 307, což je v podstatě synonymum jména Pavla Zajíčka...

Pavel sháněl basistu, dostal na mě číslo od zpěvačky Načevy, dali jsme si sraz v klubu Jilská, vypadal ten den jako Henry Fonda

Celkem brzy jsem se uzavírala do světa četby a svých představ, kde hrál velkou roli humor a odlehčený pohled na dění kolem, což mi přinášelo pocit vnitřní svobody a uchránilo mě od mnoha traumat.

a úplně mi uhrnul. Zeptal se mě, jestli mám „mag“, což znamenalo „magneták“, a dal mi kazetu s nahrávkou. Doma jsem si to pustila, připomnělo mi to Johna Calea, navíc jsem si vzpomněla, že jsme „dégéčka“ poslouchali tajně v Plzni na půdě, a zavolala jsem mu, že s nima hrát budu. Na zkoušku jsem přišla jako první a Pavel mi řekl „hraj něco“. Tak jsem hrála kvinty, nic jiného mě nenapadlo, pak přišel čelista a začal hrát v protirytmu, pak kytarista, ten do toho vazbil, a Pavel do toho hrál jednoduše na klávesy a křičel svoje básně. Takže takhle vznikala tvorba

v DG, Pavel prostě působil na muzikanty a tvořilo se při zkouškách. Koncerty byly neuvěřitelně magický, vždycky jsem stála jako solnej sloup a byla úplně v transu. Do toho Pavel někdy deset vteřin před začátkem přišel a každému zvlášť zašeptal: na začátku hrajte něco v a moll, a my jsme hráli a on do toho deklamoval, co v noci napsal. Pak jsme spolu asi rok žili, a když jsme se rozešli, napsal mi dopis „Rozlité vody nelze sesbírat“. To jsme pak hráli jako volnou improvizaci a byl to hodně silnej a zároveň bolestnej zážitek. Tohle si myslím, že s téměř lidma odchází, schopnost úplně se obnažit a ty věci pak doopravdy znovu prožívat a nemyslet u toho na to, jestli se to ostatním líbí nebo ne.

Jaký to je, bejt sama holka v kapele?

Já myslím, že mnohem důležitější než tohle genderový hledisko je to, jestli jsou muzikanti v kapele naplněný tým, co dělají, a jestli je tam nějaká společná vize. Například bejt holka v kapele Mejly Hlavsy byla obrovská radost. Mejla měl všechny předpoklady stát se přirozenou ikonou – měl v sobě hudebního génia, disciplínu a schopnost utvářet si podmínky pro to, aby svoji představu mohl dotáhnout. To znamená třeba i opustit prostředí, kde už to stagnuje, a o tom rozhodnutí nepochybovat. Spolupráce s ním vypadala tak, že on vymyslel a nahrál písničky, a my je nazkoušeli, což byla často intenzivní dřina, která ale člověka vždycky někam posune. A pak se vyjelo na šňůru. Mejla neztrácel čas zbytečným sebepotvrzováním, nikdy jsem ho neslyšela někoho kritizovat. Vzpomínám si, jak jsem jednou přinesla svoji dost překombinovanou skladbu na pět dob, a on akorát řekl: „No, holka, čeká tě ještě trnitá cesta.“ Nebyl

tam ani moc prostor na nějaký flirtování. Prostě miloval hudbu, chtěl hrát a tomu podřídil všechno. To s Plastikama jsme často ani nedošli z hospody do zkušebny. Pak už jsme dokonce nechodili ani do té hospody a vařilo se víceméně pořád ze stejný vody, na kterou postavil Mejla.

To byl důvod, proč jsi nakonec kapelu opustila?

Částečně. Bylo to ale krásnejch šestnáct let, nabíjech zážitkama, cestováním, hudbou, a poznala jsem spoustu lidí. Mně se třeba teď vůbec nechce nikam cestovat jako turista, protože jsem to měla vždycky

spojený s tím, že někde hrajem a prožívám ty místa a setkání skrz to hraní. Ani ve snu by mě nenapadlo, že to někdy skončí takovýmhle rozpadem. Kapela je hodně křehkej organismus, a dokud je tam nějaký silný pojítko, tak to funguje. A jakmile se ten mikroorganismus něčím nebo někým naruší a začne se řešit, kdo má pravdu, a začnou se vyťahovat starý křivdy, tak je to v podstatě konec, stejně jako v každým vztahu. Většinou to znamená, že čas toho vztahu se naplnil, a asi se to nemá brát jako fiasko. Mě jenom vždycky mrzí, když věc se silným poten-

EVA TURNOVÁ

Narodila se v roce 1964. Je baskytaristka, zpěvačka, skladatelka, textařka a překladatelka. Vystudovala angličtinu a češtinu na Karlově univerzitě. Působila ve skupinách Odvážná srdce (1989 až 1993), DG 307 (1995–2001), Zbytky charismatu (1997–1999), Šílenství (1998–2000). Od roku 2000 má vlastní hudební projekt Eternity. V letech 2001 až 2015 hrála se skupinou The Plastic People of the Universe. Složila hudbu k reklamám i filmům, vydala vlastní CD. Je maminkou dcery Johany. Více o její práci (a možnosti objednat knih i CD) najdete na jejím webu www.evaturnova.cz.

Rebelle

Rebelsky žít, vnímat krásu a vyjadřovat svůj vzhled

Kolekce **REBELLE** podzim/zima 2017 je jako stvořená pro ženy, které se nebojí odlišovat. Ne každý tento postoj dokáže přijmout. Ne každý ho bude milovat. Ne každý se s ním ztotožní. Žena, která se nebojí vyjádřit svůj styl, je natolik silná, že nečeká souhlas, souznění a porozumění. Ona ho má v sobě. Autorka účesů, úřadující kadeřnice roku Misha Čadková, majitelka salonu o kolekci sama říká: „Inspirací mi byl styl mně nejbližší. Rebelsky se dá žít, vnímat krásu a vyjadřovat svůj vzhled. Ženy-rebelky jsou plné smyslnosti, nespoutané energie a v žádném případě nepodléhají komerčním trendům. Jsou samy sebou v každém okamžiku. Mají rády výrazné střihy, u kterých je dokonalost spíše nežádoucí. O to jsou přitažlivější a více sexy.“ **X**

Více fotografií a inspirací na www.mishahairstudio.com, FB: mishahairstudio

■ Karel Dobrý, 2013, akryl na dřevotříse

■ Mejla Hlavsa, 2012, akryl na dřevotříse

■ Čtení v Dejvickém divadle v rámci pěti literárních večerů **SVÍČKA ZA VÁCLAVA HAVLA** na počest V. Havla k jeho nedožitým osmdesátinám, 2016

■ Vratislav Brabenec, 2013, akryl na dřevotříse

v roce 1996, kdy oslovil produkční Jan V. Kratochvíl z televize několik lidí včetně mě, Petra Zelenky a Olgy Dabrowské a přednesl nám svůj nápad postavit televizní pořad na takzvaných „causeriích“. Byla to vlastně obdoba stand-up show, ale to tady tenkrát nikdo neznal. Honza Kratochvíl byl jeden z mála lidí, který se snažil v televizi prosadit na rozdíl od zábavy právě humor, a tenhle nápad byl docela odvážnej. Jako protagonistu si vybral Báru Štěpánovou, my jsme psali krátký útvary a ona je pak deklamovala. Jmenovalo se to **ŠÍŠOU PROTI ZDI** coby hříčka na „she show“. Trvalo to asi rok a strašně nás to bavilo. Psali jsme texty o blondýnách, o ozonový díře, o zrušení divadel... dokonce prošel úplně dadaistické text založené na prolínání francouzštiny a češtiny **SVŮJ CHIRAC ODHAZU-**

zvládnutější než já, si to zahrajou po svém. Teď to malinko vážne na tom, že psaní je pro mě v současnosti prioritou. Neumím se položit do několika aktivit naplno. Ale několik koncertů máme domluvených, takže přes zimu zkusím dostat hudbu na první místo a pár věcí složit.

A jak tě napadla zrovna basová kytara? Chápu, že dívky sní o tom, být klavírní virtuoskou a na koncertě ve vyprodaném Rudolfinu dostat od pána ve fraku pugét květin, ale baskytara? A v podzemním klubu v Jilský?

Já jsem jako dívka strávila hodně času v zahrádkářské kolonii na Trojském ostrově, kde se dělaly ohně, hrálo se na kytaru. Měli jsme tehdy asi sedm psů a pořád jsme chodili na cvičák, a tam bylo pánů ve fraku minimum. Klimpr se mi trochu zprotivil na povinných koncer-

ciálem skončí nějak banálně. Ale je to rozhodně dobrá lekce pro ego, protože každé má za to, že on to myslí dobře, a přitom kolem je najednou spoušť... Takže se to vyhrotilo, každé si snad něco uvědomil a nabral jiné směr. Spousta fanoušků se urazila, když jsme se rozpadli, jako bychom byli Národní divadlo a neměli vůbec nárok přestat existovat. To bylo legrační. Národní divadlo PPU prostě shořelo.

Nicméně kontakt jsi nepřerušila, a pokud vím, jsi často ve společnosti Vráti Brabence, který občas hostuje na tvých autorských čteních i v tvé kapele Eternity. On je to takový tvůj „starší otec“ a svébytný filozof, jestli se nemýlím...

Vráta je vlastně jedinej z Plastiků, s kým se pravidelně vidám. A pro mě byl vždycky nejdůležitější. Někdy si říkáme, že nej-

■ Ivan Martin Jirous řečený Magor, 2014, akryl na dřevotříse

■ S Pavlem Zajíčkem při koncertu DG 307 v klubu Stará Pekárna, Brno, 1997

■ S Vratislavem Brabencem při koncertu PPU v Jindřichově Hradci, 2011

lepší na tom hraní s Plastikama bylo, jak jsme si během jízd na koncerty povídali v autě. O stromech, o literatuře, určitě jsme se takhle nepřímou inspirovali i co se týče toho psaní. S někým máš prostě pocit, že ho strašně dobře znáš, může to bejt nějaká babička v metru, nebo zase někdo, s kým jsi v dennodenním kontaktu. A to jsem měla vždycky s Vráťou, tu ničím nepodmíněnou blízkost. Až pak tam bylo to, že přemejšlíme o podobných věcech, čteme stejný knížky a máme podobnej humor. Hraní bylo až to poslední, ale tam se to možná všechno sečetlo.

Tvůj odchod z Plastiků neznamenal, že by tě hudba přestala zajímat. Vždyť máš „svoje“ Eternity. Tam je to nastavené jak?

Tam je to zatím tak, že já složím písničku a muzikanti, který mají nástroj mnohem

tech se základkou, pamatuju si, že jsme se vždycky svíjeli smíchy, jak cembalistka Růžičková při hraní funí. Takže jsem asi od deseti hrála na kytaru a pak až mnohem později přešla na basu, protože můj kluk měl kapelu, ze který odešel basák, za čtrnáct dní byl koncert, a tak jsem se to naučila a už tam zůstala. Basa je krásnej, uzemňující nástroj, vlastně nechápu, proč na ni nehraje víc holek. Možná si myslí, že to neumějí, ale daj se koupit i tenčí struny. No a jak ses ptal na Jilskou, tam jsme pak s „dégččkama“ zkoušeli. Nejhezčí zkoušení bylo ale v prostorách Lucerny, tehdy ještě nezrekonstruovaný. Pouštěl nás tam kamarád, kterej dělal správce, a bylo to vždycky trochu o život, protože všude visely elektrický dráty. Ale to prostředí bylo nádherný.

Vraťme se zpátky k psaní...

Psát veřejně jsem začala tak, že někdy

JI V DÁL. Nedávno jsem na pár textů z té doby narazila, zas tak úplně dobrý mi nepřipadaly, takže jsem se zaradovala, že tam dokonce asi proběhl směrem k dnešku i nějaký vývoj. Teď píšu do Instinktu, kde mě oslovili před šesti lety, jestli nechci mít svoji rubriku, tak jsem to hned přijala. Mezitím jsem byla taky přes rok v Reflexu.

Uvažuješ o jiné formě, než jsou jen sloupky?

Já bych chtěla zkusit všechny možný formáty. Teď jsem začala psát divadelní hru, protože mě baví dialogy, a píšu svou druhou povídku, tak v tom budu asi pokračovat. Román je samozřejmě meta met, a samotnou mě zajímá, do jaký míry si budu umět vyfabulovat celej svět se všema souvislostma a do jaký míry to bude autobiografie. Ono se to někdy rozjede úplně samo a ty jenom koukáš. Ale zatím

TURNOVÝ HÁJ
EVA TURNOVÁ

■ Obálka knihy

mám zkušenost hlavně s fejetonem, což je spíš taková reflexe psaná dějovou zkratkou; moje první povídka mi dala docela zabrat, myslím, že to byl stejně nakonec desetistránkový sloupek. No a román chce ještě větší systém, k tomu asi musím trochu dospět, takže třeba až za dva, tři měsíce. To je legrační, jak je člověk už malinko starší, tak tam není ten několi-kaletý čekací horizont a nutí ho to dělat věci co nejdřív. Všimla jsem si, že se mi třeba neshody s lidma už zbytečně netáhnou, protože na to prostě není čas.

Vychází ti CD s autorským čtením. Musím říci, že je to zase jiný zážitek, než tvoje sloupky jen číst. Jaký máš z těch čtení pocit? Myslíš, že mají smysl? Onehdy jsi mi říkala, po čtení právě s Vráťou, že jste si přišli jak Dvořák s Bohdalkou v TELEVARIETÉ...

To jsem vtipkovala, protože nejsem zvyklá číst pro dvě stě lidí ve stanu; ztratí se ty jemnosti a nuance a musíš s tím textem zacházet jinak, ale nakonec to bylo taky dobrý.

Ty klubový čtení jsou skvělý v tom, že se po chvíli prolomí nějaká bariéra, je to hodně osobní a komunikace s lidma potom vypadá úplně jinak než schéma „umělec na vyvýšeném pódiu versus fanoušek“. Ze začátku jsem vůbec nevěděla, co říkat mezi sloupkama, a snažila jsem se si to připravovat, jenže to moc nefunguje. Nejlepší je, když ti začne bejt jedno, co se stane, a uvolníš se. Užiješ si pak třeba i trapnou chvíli. K tomu hodně přispěl právě Vráta, kterej mi spontánně zruinoval asi tři čtení, takže mám pocit, že mě nic nezaskočí. Maximálně čtvrtý čtení s ním. (smích)

Před rokem mě pozvali do Náchoda do takový maštale, měli tam zrovna dvě prosvětlený sochy Pavla Zajíčka, ke kterým jsem měla něco říct. A to byly zrovna sochy, který vyráběl, když jsme spolu byli, takže jsem tam poznávala svoje trsátka, zalitý epoxidem, kus drátu, kterým jsem to omotávala...

Na čtení pak dorazila hodně různorodá společnost. Novináři, skladatel, tanečnice, dvě závislé na odvykačce, šéf festivalu, výtvarníci, a pak i ten, co chodí podél kolejí s maznicí. A ten večer byl úplně nádherný, protože všichni na ty sloupky plynule navázali, začali říkat svoje příběhy a pokračovali jsme ve slovních hříčkách. Někdy ve tři ráno mi ustlali mezi těma sochama, a vzpomínám si, že mi někdo šeptal do ucha nějaký romaneto, který právě vymyslel a který začínalo: „Ty spíš jak skřítek v oříšku...“

A kde bereš témata? Víš, že hodně věcí je „ze života“, některé jsou na

hraně fikce, ale pořád se „to všechno“ mohlo klidně stát...

První knížka se psala docela lehce. Vzala jsem téma, který se mi ten tejden nejvíc honilo hlavou a přemejšlela jsem, co k tomu mám za vlastní zážitky. Baví mě věci zkoumat z různých úhlů a pak je relativizovat a zlehčovat pomocí paradoxů a slovních hříček. Když jsem vyčerpala všechna témata jako strach, láska, odpuštění, tak jsem začala víc fabulovat. Někdy mě inspiruje věta, na který to celý postavím, jako třeba jak muzikant cestou domů pokřikuje na dělníky „vy si tu kopete, ale já na vás celou noc hrál“, a tuhle větu pak použiju obměněnou v různých situacích. Nebo z výměny manželek udělám prohození Rolling Stones s Plastikama na jeden koncert. Někdy ale jenom přepíšu svůj rozhovor s operátorkou, což často půso-

■ Obálka CD

bí jako největší fabulace. A to mě vlastně baví, že nejde o to, jestli je to „pravda“, jsou to moje reflexe, se kterými si dělám, co chci, a doufám, že lidi něčím ovsolí.

Myslíš „osloví“?

Tak to tam nech, to je hezký... Navíc to psaní zpětně působí i na mě, protože svoje zasutý traumata přetavím ve veselou historku a tím je zbavím té magie. Taková turnokineziologie. A když to ještě někoho pořádně „ovoslí“, tak jsem spokojená, protože jako každéj toužím po tom, aby ostatní chápali můj svět. A ne každéj se dostane k tomu, aby si to mohl splnit.

Říkáš, že se ti těžko kloubí několik aktivit dohromady, ale ještě k tomu maluješ. Uživí tě tahle trojkombinace?

Někdy těžko, ale zase jsem skoro úplně svobodná. Ještě před třemi lety jsem žila s dcerou a to jsem si ještě nemohla tohle všechno dovolit dělat vůbec. Hrála jsem s Plastikama a učila v Caledonian School angličtinu. Takže teď si vlastně můžu splnit, co jsem předtím nemohla, ale někdy žiju hodně střídavě. V létě jsem zkusila měsíc vyžít

sama na chalupě převážně z toho, co mi tam vyrostlo, a to a opravdu zjistíš, jak málo toho potřebuješ. A jak si ten život sám řídí, tak nejsi v žádným vleku a prožíváš každéj okamžik a to je strašně dobrý, i když samozřejmě vnímáš víc i ty chvíle tíhy. Jenom už moc nemusím brambory a řepu...

Co by to bylo za rozhovor, kdyby nepadla otázka na tvoje soukromí. Víš, že tvým prvním manželem byl herec David Matásek a dceru Johanku že máš s dalším hercem, Karlem Dobrým. To tě tehdy ta komunita tak přitahovala? A jací chlápíci tě přitahují dnes? Anebo je ti už nejlépe samotné u knížky?

Já jsem se s Davidem seznámila, když jsem za něj přebírala v Žižkovském divadle v představení *BOURĚ* od Shakespeara roli ducha, hrajícího na kytaru, zatímco on povýšil na hlavní roli. No a jak mě učil ty písničky, tak už jsem u něj zůstala bydlet, za rok jsme se vzali a za pět rozvedli. Ale bylo to moc pěkný manželství. Mezitím jsem založila na veřejce divadelní skupinu One-off, hráli jsme v angličtině, přeložila jsem hru od Josefa Topola, tu jsme jeli hrát na festival do Edinburghu. Scházeli jsme se hodně s lidma z FAMU v hospodě U Sviní, kam chodil například Honza Hřebejk, kterej mě díky té hře obsadil do svého první filmu *NEDĚLEJTE NIC, POKUD K TOMU NEMÁTE VÁŽNÝ DŮVOD*. Což já dělám, a tak jsem se seznámila s tátou Johanky. (smích)

Dnes mě přitahují spíš o hodně mladší chlapi, protože se mi líbí, že prožívají přítomnost a zbytečně nebilancují, ale často to pohoří na tom, že oni ještě potřebují všechno možný vstřebávat a já už spíš hlavně zpracovávám. Takže momentálně je mi docela dobře samotný u knížky.

Ta narážka na knížku není samoučelná, víš, že ses stala také jednou z hlavních postav knihy Emila Hakla *INTIMNÍ SCHRÁNKA SABRINY BLACK*. Je to velký rozdíl o jiných psát a sama se stát literární postavou?

Honza (Emil Hakl, vlastním jménem Jan Beneš – pozn. red.) mi dal *SABRINU* předem na disketě, ať si to přečtu, kdyby mi něco vadilo, ale já jsem na to zapoměla, takže jsem to pak četla, až když to vyšlo, a moc se mi to líbilo, i když jsem z toho vyšla trochu jako taková xantípa. Je to nádherný pohled na devadesátý léta v Praze. Takže když je ta knížka dobře napsaná, tak se s tou postavou, která je psaná podle mě, ani neztotožňuju, beru to jako cizí příběh. Kdežto když sama píšu, tak se vlastně ztotožňuju se všema postavama, i když to nejsem já, protože všechny pocity jsou moje.

Koukám, že jsem si během tohoto rozhovoru vyjasnila docela dost věcí! Díky! ✕